

LESNI DELAVEC

Glasilo Osrednjega društva lesnih delavcev

Izhaja vsakega 1. in 15. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo v Ljubljani, Šelenburgova ulica šte. 6/II, desno. — Naročnina stane letno 26 Din, pol-oleta 13 Din, četrletno 650 Din, posamezna številka stane 1 Din. — Oglasi se za milimeter prostora v dolžini širine enega stolpca pri enkratni objavi nčunajo po 2, pri trikratni objavi po 1.80 in pri večkratni objavi po 1.40 Din. — Nefrankirane ali premalo frankirane dopise se ne sprejema. — Rokopisi se ne vračajo. — Reklamacije so poštne proste.

Štev. 7.

Ljubljana, dne 1. aprila 1925.

Leto IV.

Bolči Ivan:

Lesnemu delavcu za veliko noč.

Takrat, ko je zibelko tesar za sina tesar,
pomlad je nasula vse polno mu cvetja v dar.
In s cvetjem postlal je zibelko oče
ter sinu zaželel kot sebi sreče je vroče.

A naglo bežala so leta, bežala mladost,
sin je odrastel, pozabil je mnogo radost,
ki sanjal o njej je v zibelki s cvetjem postlani.
In nekega dne neizprosno zaklical nekdo mu je: Vstani!

Napotil tesarjev se sin je v življenje prostrano,
se mnogokrat spomnil na zibelko s cvetjem postlano.
Takrat pa pričel se ga njega je veliki teden,
še danes na Golgoto s križem peha se nesrečen in beden.

Oj, kdaj si boš stesal, tesar moj, svoj prestol udobni,
in kdaj ga postavil v lastni svoj dom boš svobodni?
Takrat, ko spoznaš, da je moč samo v združenih slogi
takrat praznoval boš vstajenje in konec bo tvoji nadlogi!

Za starostno zavarovanje.

Zakon o zavarovanju delavcev predvideva tudi uvedbo starostnega zavarovanja. Uvedbo starostnega zavarovanja pa ima odrediti šele sklep ministrskega sveta in to najkasneje do 1. julija 1925.

Gornjo določbo so vstavili v zakon očitno, ker so bili strokovnjaki v ministertvu za socialno politiko mnenja, da je aparat socialnega zavarovanja v državi še nepopolen in ne v stanu izvesti

poleg bolniškega in nezgodnega še starostno zavarovanje. Le iz teh razlogov se je leta 1922 odložila izvedba starostnega zavarovanja.

Za odložitev starostnega zavarovanja so bili merodajni in odločilni torej le razlogi tehnično-izvedbene naravi.

Kako je danes?

Danes je bolniško in nezgodno zavarovanje izvedeno v celi državi. Osrednji urad za zavarovanje delavcev v Zagrebu je ustanovil nove okrožne urade v pokrajinah, kjer pred letom 1922 niso poznali niti bolniškega, niti nezgodnega zavarovanja. V pokrajinah, kjer pa se je bolniško in nezgodno zavarovanje izvajalo že pred letom 1922, so novoustanovljeni okrožni uradi prevzeli posle razrešenih bolniških blagajn in nezgodnih zavarovalnic.

Z izvedeno organizacijo socialnega zavarovanja so se torej ustvarili tudi pogoji za uvedbo starostnega zavarovanja. Zato danes ni več na mestu bojazen, da bi se starostno zavarovanje ne moglo izvajati. Kljub temu pa obstoja v krogih odločujočih faktorjev močno gibanje za to, da se po kralju podpisani zakon o zavarovanju delavcev ne izvede v polnem obsegu in da se izvedba starostnega zavarovanja za enkrat odloži.

Zakaj zahtevajo odložitev starostnega zavarovanja?

Odložitev starostnega zavarovanja zahtevajo podjetniški krogi vsled tega, ker smatrajo, da bi pomenili prispevki za starostno zavarovanje preveliko in prehudo obremenitev industrije, trgovine in obrti. Zal izgleda, da bodo podjetniki s svojo zahtevo uspeli.

Vsaj se delodajalci dobro zavedajo, da je moč delavskega razreda danes razbita, da so delavske organizacije preslabe, da bi izvedbo starostnega zavarovanja izsilile. V časih slabih delavskih organizacij pa je v polni meri očuvan in zavarovan podjetniški dobiček.

Danes niso več časi po prevratu. Takrat je delavski razred dosegel marsikako socialno-politično pridobitev in dobil tudi obljubo, ki je zakon, da bodo izvedli najkasneje do 1. julija 1925 starostno

Delavska zakonodaja.

Pravilnik o higijenskih (zdravstvenih) in tehničnih varnostnih odredbah v podjetjih.

Peto poglavje.

Prehodi.

§ 47.

Prost prehod.

Glavni prehodi v vseh delovnih prostorih morajo biti široki najmanj 1 m. Prehodi med stroji in drugimi predmeti, ki so v teh prostorih, morajo biti široki najmanj 0.80 m.

Ta širina se poveča po potrebi tam, kjer je to potrebno zaradi nevarnosti od posameznih delovnih strojev ali pa zaradi širine predmetov, ki morajo skozi prehod.

Dohod k delovnim prostorom, nameščenim pod streho, ne sme držati preko odprtega prostora pod streho, nego mora biti ograjen z ognja varnimi stenami, in sicer od glavnih stopnic do delovnega prostora.

§ 48.

Vrata.

Vrata delavnic in drugih delovnih prostorov, v katerih je zaposlenih več nego 10 oseb, kakor tudi vrata lokalov, v katerih jih je zaposlenih več nego toliko, se morajo, če se hranijo v njih zapalne tvarine, kakor tudi vrata vseh prodajalnih prostorov, odpirati odnotraj navzven.

Če nastane dvom, v kateri smeri naj se vrata odpirajo, odloči o tem inspektor dela. Če se odpirajo vrata na hodnik ali na stopnice, se morajo prirediti tako, da zmanjšajo, ko se odpro, odprtino za izhod samo za svojo debelino. Izhodov mora biti dovolj, da je mogoče hitreje oditi iz delovnih prostorov.

Zasilni izhodi.

Izhodi morajo biti vedno prosti in nezastavljeni z blagom ali drugimi predmeti.

V večjih podjetjih kažejo vidne oznake pot k najbližjim izhodom.

V delovnih prostorih in skladiščih, v katerih so spravljene tudi zapalne tvarine, ne sme biti nobeno mesto, kjer se vrši delo nad 10 m daleč od najbližjega izhoda.

zavarovanje. Ko bi se morala izpolniti z zakonom dana obljuba, da izbegavajo kapitalistični krogi njeno izpolnitev z izgovori o socialnih bremenih in z izgovori o preobremenjenosti industrije itd.

Sedaj je namera kapitalističnega razreda očita. Delavec naj vzdržuje industrijo, trgovino in obrt z nezadostno plačanim delom, s stradanjem in pomanjkanjem. Poleg stradanja pri delu na naj zamašči podjetniku dobiček tudi še s tem, da žrtvuje svojo starostno preskrbo. Interes industrije — pravijo — zahteva, da bo delavec po 30 in večletnem težkem delu, po 60 in večletnem pomanjkanju, stradanju in trpljenju čakal smrti v županovem hlevu, občinskem zaporu... Interes industrije — pravijo — zahteva, da se delavcu ne prizna človeškega življenja niti zadnje dni. Nastane vprašanje: Bo delavstvo v državi mirno dopustilo, da se starostno zavarovanje ne bo izvedlo? Kaj se delavstvo ne bo zavedlo važnosti starostnega zavarovanja? Prepričani smo, da bo delavstvo prihodnje mesece posvetilo vse sile temu, da se to zavarovanje nepreklicno 1. jul. 1925 izvede. Naj se delavstvo zaveda, da bo uspeh kronal boj delavskega razreda za uvedbo starostnega zavarovanja. Vsaj so skoro v vseh državah že dosegli delavci starostno zavarovanje in zakaj bi to delavskemu razredu v naši državi ne uspelo?

Komaj tri mesece imamo še do 1. julija. Mizarji, lesni delavci kličemo vsemu organiziranemu proletariatu: v boj za starostno zavarovanje! Naj vse strokovne organizacije postavijo sedaj na dnevni red: boj za starostno zavarovanje. Uspeh mora doseči delavski razred, treba je le boja in enotnosti.

Velikim se ipak dobro godi.

Navzlic vsemu tarnanju lesnih industrijecev se izkazuje, da se lesnim magnatom ne godi ravno tako slabo, kakor bi to javnosti radi natvezili. Dne 14. marca t. l. se je na primer vršil šesti občni zbor lesnoindustrijske delniške družbe „Slaveks“ v Zagrebu. Pri tej priliki se je izkazalo, da ima ta družba 15.000.000 Din delniške glavnice, 16.911.844.76 Din rezerv in da je za pretečeno poslovno leto napravila 4.567.534.30 Din čistega dobička. Koliko je uprava družbe zatajila odnosno prikrila radi davčnega fiskuza, tega družba v svojem poročilu seveda ni povedala. Značilno pa je, da ravnatelj takih kapitalno jakih družb ravno tako stokajo in zabavljajo čez slabe čase, kakor mali lesni podjetniki, ki vsled svoje šibkejšje pozicije ne morejo dosežati takih uspehov, in da zaposleno delavstvo ravnatoko umazano plačujejo kakor oni, ki jim od strani velikih preti gospodarski pogin.

Izhodi, ki navadno ne služijo za izhajanje, morajo biti v takem stanju, da se dajo odnotraj lahko odpirati, ter morajo imeti vidno oznako: „Zasilni izhod“.

Če se hranijo v delovnih prostorih in skladiščih zapalne tvarine in so na oknih te lokalov železne rešetke, morajo biti rešetke napravljene tako, da se dajo lahko odpirati odnotraj.

§ 49.

Stopnice.

V vsakem podjetju, nameščenem v večnadstropnih zgradbah, je treba napraviti stopnice, da vežejo nadstropja.

Stopnišče mora biti iz negorljive tvarine ali pa iz lesa, 3 cm na debelo ometanega z malto.

Stopnice, ki služijo istočasnemu izhodu 20 oseb, morajo biti široke najmanj 1 m. Ta širina se mora povečati za 15 cm za sleherni prirastek 50 oseb.

Širina hodnikov in dohodov k stopnicam se izračunava na isti način.

Nobenega predmeta, ki bi zmanjševal širino prehoda, ne sme biti ne na stopnicah ne na dohodih.

§ 50.

Ograje.

Kakor stopnice morajo biti tudi vsi prehodi, ki imajo obliko mostu, opremljeni z ograjo (držajem) vsaj na eni strani. Ograja mora biti trdna in vsaj na eni strani vzdana ali močno pritrdjena.

S podobnimi ograjami se omejuje dohod na vsa mesta, ki so v kakršnikoli obliki nevarna (stroji, elektrotehnične priprave, transmisije, kanali, jame, galerije in dr.).

Dividende delničarjev „Slaveksa“ bodo vsekakor zelo mastne, čeprav je njihova zasluga zato podobna ničli. Delavci „Slaveksa“ so na pol nagi in tudi do sita se nikoli ne najedo, akcijonarji pa, ki sploh niso delali ničesar, pridejo in poberejo vso smetano dela teh delavcev. Tak red naj razume, kdor hoče, mi ne!

Prva Hrvatska Štedionica (hranilnica), je v poslovnem letu 1924 napravila nič več in nič manj kakor 21.073.826.21 Din čistega dobička! Med tem ko gre gospodarsko življenje rakovo pot in v času upravne katastrofalne brezposelnosti, je pri nas mogoče, da poedini denarni zavodi nagrebe naravnost fantastične profite. Iz tega sledi, da imajo veliki denarni zavodi proste roke in na tihem priznavani privileg na javno oduševstvo. Kapitalističen red je v resnici naravnost božanski, ubogo paro, ki ukrade nekaj jestvin, da ne pogine od lakote, se brez usmiljenja zapre — tako velevala zakon, roparje pa, ki oropajo ljudstvo za težke milijone, se pušča lepo pri miru in se jim še vsakdo klanja. „Prva Hrvatska Štedionica“ je svoje grabežljive kremplje stegnila tudi na Slovenijo, kjer je v Ljubljani, Celju in Mariboru ustanovila svoje podružnice.

Tudi „Prva Hrvatska Obrtna Banka“ v Zagrebu je napravila lep dobiček. Znaša blizu treh milijonov dinarjev. Ubogi obrtniki, ki pridelo tej „Obrtni Banki“ v kremplje.

„Jugoslovanska Banka“ v Zagrebu izkazuje za leto 1924 na čistem dobičku „malenkost“ 16.025.665.68 Din. Čarugi še niso izginili, še bo treba vislic.

Nekaj iz podjetniških praktik.

V nastopnem priobčujemo odpoved, ki jo je dal pismeno gospod Čuček v Ptujju svojemu blagajniku I. Adamiču v Strnišču. Odpoved se glasi:

Ptuj, dne 1. decembra 1924.

Gospod I. Adamič, blagajnik industrijskega podjetja na Strnišču.

Vsled silno težavnih denarnih razmer sem prisiljen skriti osobe pri mojih podjetjih na Strnišču in Vam vsled tega odpovedujem službo z današnjim dnevom in izstopom 31. decembra 1924.

Pripominim, da sem bil prisiljen do tega koraka le vsled silno težavnih denarnih razmer in da Vam ne odpovedujem službo iz kakih drugih vzrokov in Vas bodem povsod, koder bodete službo iskali, najtopleje priporočal.

V slučaju, da do 1. januarja 1925 ne bodete našli druge službe, sem pripravljen, Vas še v službi obdržati do 31. marca 1925 kot blagajnika, toda ker se je obrat tako silno skrčil in v vidiku nimam kakega novega podjetja, s katerim bi moral računati, bi Vam zamogel dati le prosto dosedanje stanovanje in vodo, kadar električna centrala deluje, in Vam za te mesece plačati le po Din 500 mesečno.

Pričakujem, da bodete do 31. decembra t. l. blagajno vodili tako vestno kakor dosedaj oziroma tudi januarja, februarja in marca 1925, ako ne najdete dotlej za Vas primerne mesta, kar pa mi morete en mesec ali pa vsaj 14 dni popreje naznaniti.

Z odličnim spoštovanjem

Franc Čuček l. r.

Vsekakor originalen je ta g. Čuček. Najbujše je pri njem to, da menda od rojstva sem trpi na akutni bolezni, ki jo on imenuje „pomanjkanje denarja“. In če bi imel ta mož še večje milijonske vrednote, kakor jih že ima, še vedno bi tarnal, da je revež. Najpreje v svoji odpovedi s. Adamiču večkrat ponavlja, da se nahaja v hudih denarnih škripcih, in šele potem se mu zjasni čelo pri besedah, da mu blagohotno dovoljuje ostati še tri mesece v njegovi službi, toda pod pogojem, da mu bo poleg prostega stanovanja in vode plačal po 500 Din mesečno! Ako računamo stanovanje v strniških barakah z vodo vred mesečno 100 Din, in to je visoko računano, ima g. Čuček ta žalostni pogum, da ponuja svojemu blagajniku reci in piši 600 Din na mesec plače!! Marsikaj smo že doživeli in marsikateri trik so nam že naši podjetniki prezentirali, toda tako prozornega „knifa“ kapitalistične grabežljivosti, ki ima edini namen vpreči delovno silo na pol zastoj v svoj jarem, še nismo doživeli. Ta vsekakor temni eksperiment, izvajan na tako očiten način, je bil pridržan g. Čučku, ki se je z vsemi moralnimi principi očitno skregal. Na vsak način bi bilo g. Čučku nujno priporočati, da si kupi velik kos „žajfe“ in se pošteno umije.

Cene živežu.

Tržne cene najvažnejšemu živežu v Ljubljani, Celju in Mariboru, kakor so bili dne 1. marca 1925.

Govedina:

v mesnicah po mestu	Ljubljana	Celje	Maribor
1 kg govejega mesa	Din 20—23	—	—
" " I	—	22	—
" " II	—	20	—
na trgu			
" " I	18—22	20—22	20
" " II	15—18	15—20	16—17.5
" " III	—	—	15
vampov	10—12	10—12	10—12
pljuč	8	10	7—12
loja	15—20	9—10	15—21

Teletina.

" telečjega mesa I	27.50	25	20—22.5
" " II	23—25	20	17.50
" pljuč	24	20	15

Svinjina.

" prašičjega mesa	—	—	15—30
" " I	25	30	—
" " II	20	25	—
" pljuč	12	15	10—12
" glave	13	15	13—20
" parkljev	10	—	8—10
" slanine	25	30—35	22.5—30
" masti	32	36	30—35
" prekajenega mesa	—	—	25—35
" " I	37.50	32.5—37	—
" " II	32.5—35	32.50	—
" prekajenih parkljev	12.50	10	10—14
" prekajene glave	17.50	15	20—25
" koštrunovega mesa	18	—	—
" konjskega mesa I	13	—	12
" " II	10	—	10
" kranjskih klobas	32	50	34—40
" krakovskih klobas	45	40	30—40
" surovega masla	45	50	40—44
" masla	45	44	50—54
" trapistovskega sira	—	18—27	30—37
" bohinjaškega sira	60	46—60	—
" sirčka	10	14—16	—
eno jajce	1—1.25	1—1.25	75—1.25
en liter mleka	3—3.50	3.50	3—3.50
1 kg belega kruha	7.50	8	8
" črnega kruha	6	6.20	7
" jabolka I	6	7	6
" " II	4	6	3
" " III	3	5	2
" orehov	12	10	8—12
" posušenih češpelj	15	15	11—18

Špecerijsko blago.

" kavé Rio	44—50	48—53	45—60
" " Santos	52—60	60	—
" pražene kave I	96—100	88	70—80
" " II	76—80	68	50—75
" " III	60—64	60	—
" sladkorja, sipe	14.50	15	15
" " v kockah	15.50	17	17
" cikorijske	24	26	25
" riža I	10—13	12—15	7—20
" " II	8—10	7—10	—
" soli	4.50	4	3.50—4
" testenine I	18	13	11—20
" " II	12	12	—
" mila	—	17—19	18—19
1 liter namiznega olja	25	28	25—30
" bučnega olja	22	26	25—32
" vinskega kisa	5	4	3
" naravnega kisa	2.50	3	1.50—2
" petroleja	6.50	7	6.50—7

	Ljubljana	Celje	Maribor
Moka			
1 kg moka števil. 0	8	7.50	8
" moka za kuho	7.50	—	—
" bele krušne moka	7	—	—
" črne krušne moka	6	—	—
" moka števil. 2	—	7.10	7.50
" " 4	—	6.70	—
" " 5	—	—	7.00
" " 6	—	5.90	6.25
" " 7	—	4.00	5.00
" kaše	6	6.20	6—6.50
" ješprenja	7	6.60	8—16
" koruzne moka	4	3.60	4.50—6
" koruznega zdroba	5	4.40	5—6
" pšeničnega zdroba	8	7.80	8.50
" ajdove moka I	9	6.40	8.00
" krompirja	1.75—2	1.50—1.75	1.50—2
" kislega zelja	3	4—5	3.50—4
" kisle repe	2.50	1.50	1.50—2
" čebule	4—5	5.00	4—5
100 kg premoga	40—48	46—50	24—50
100 kg rujavlega premoga	—	26.50	27—30
m ³ trdih drv	160—220	160	175—200
m ³ mehkih drv	120—150	—	150—175
100 kg trdih drv	—	40	—
100 kg mehkih drv	—	30	—

Frane Šimčič — Ivan Vavpotič.

Dne 8. marca t. l. so mariborski sodrugi pokopali s. Franca Šimčiča. Sodruga Šimčiča je sklatila v zgodni grob proletarska bolezen — jetika. Star je bil šele 28 let. Mariborski sodrugi lesni delavci bodo rajnega Šimčiča zelo pogrešali, ker je bil naravnost vzor organiziranega lesnega delavca, požrtvovalen in zvest. Šimčič je bil v pravem pomenu besede mučenik, kajti zavrtna bolezen mu je kakor črv skozi dolgo dobo izpodjedal življenjske moči.

Komaj je bil zasut grob s. Šimčiča že je zadel našo mariborsko podružnico drug udarec. Dne 5. marca t. l. je pri delu na okrožni žagi trdke „Drava“ tako ponesrečil s. Ivan Vavpotič, da je od dobljenih poškodb dne 18. marca umrl. Tudi s. Vavpotiča bodo mariborski lesni delavci pogrešali, ker je bil tudi on izmed tistih sodelavcev, ki se svoje dolžnosti napram svoji strokovni organizaciji in s tem tudi svoje dolžnosti napram sotrpinov svoje stroke v polni meri zavedajo.

Naj bo obema sodrugoma zemljica lahka.

Nočeta se ločiti.

Vsem čitateljem našega lista je gotovo še v živem spominu ne blago razmerje v Mislinjah, ki ga je vstvaril pri lesnoindustrijskem podjetju Art. Pergerja knjigovodja tega podjetja g. Hübner. Odveč bi bilo ponavljati vse grehe, ki jih g. Hübner ima na vesti. Če bi to bil kdo drugi in ne Hübner, katerega g. Perger kot svojega zvestega famulusa z vsemi sredstvi drži in brani, bi kot inozemec bil že zdavni zginil iz naše države. Sicer se pa tudi g. Perger zaveda, da je zadostno število domačih, enakovrednih, če ne boljših moči na razpolago, kakor je tujec Hübner, in bi ga v drugih okoliščinah sigurno tudi zamenjal, toda germanska zavest g. Pergerja mu narekuje odpor proti odpustu Hübnerja, ker je slovenski živel tisti, ki ta odpust zahteva in ker so to jugoslovanske oblasti, ki so se tega nadležnega tujega gospoda končno vendarle naveličali.

Pri nekem komisionelnem ogledu, ki se je lansko leto vršil pri Pergerjevem podjetju glede delavskih stanovanj, so zastopniki okrajnega glavarstva v Slovenjem gradcu in inšpekcije dela iz Maribora, uvidevajoč, da je skrajni čas, da do skrajnosti zlobni Hübner zgine, temu odločno izjavili, da bo moral iti in da bodo stavili temu primeren predlog na merodajno mesto. In v kolikor smo poučeni je tak predlog v resnici na kompetentno mesto bil tudi podan, kar je bilo popolnoma v redu, kajti če je že stotine poštenih inozemskih

delavcev moralo odriniti čez meje, zakaj bi za srboritega Hübnerja veljala izjema? Ko se je g. Perger zaznal, za kaj gre, je napel vse svoje moči, da predlog na izgon Hübnerja paralizira. V to svrho je bil vprežen tudi občinski odbor mislinjski. Ne vemo sicer natančno ali je občinski odbor v Mislinjah sklepal o tem, da se g. Hübner sprejme v občinsko zvezo ali je sklepal samo, da se mu sprejem v občinsko zvezo zagotovi, ako si pridobi naše državljanstvo, vemo le toliko, da je občinski odbor na svoji seji z dne 12. marca t. l. o Hübnerjevi občinski pripadnosti razpravljal in tudi sklenil. No, sklepati je mogel občinski odbor le o drugi alternativni, ker občine ne morejo nikakor sprejeti, ako ni državljan, pač pa mu lahko zagotove, da ga sprejmejo, kadar se bo izkazal, da je postal državljan.

Na seji občinskega odbora se je o Hübnerjevi zadevi glasovalo tajno. Sedaj pa pride najlepše; dva dni po občinski seji, to je 14. marca, je gospod Perger dvema pri njem zaposlenima delavcema, ki sta oba občinska odbornika, odpovedal delo! Poleg tega je odpovedal tudi delo neki delavki, ki stanuje pri nekem kmetu, ki je tudi občinski odbornik!

Tako postopanje podjetnika se žigosa samo, ne da bi bilo treba dostavljati kak komentar. V ostalem smo radovedni, če oblastva ta udarec s pestjo v obraz mirno vtaknejo v žep.

Gospodarski položaj Rusije.

Dasi ima Rusija skoraj vse za uspešen razvoj močne industrije potrebne surovine, kakor premog, železo, petrolej, se nahaja vendar ruska industrija koma, v povojih, kajti podzemski zakladi leže še deloma neizkopani, kar se pa koplje, se vrši po sistemu slabega gospodarstva: hitro in poceni. Radi tega se opuščajo še bogati rovi ali vrelci, če je le treba preveč žrtvovati za njih vzdrževanje.

Med naravnimi zakladi stoji les na prvem mestu, lesna industrija je bila že pred vojno zelo razvita. Pomanjkanje prometnih sredstev je pa povzročilo, da se tudi ta industrija ni tako razvila, kakor bi se mogla. Na mlado se razvijajočo rusko industrijo je vplivala svetovna vojna uničujoče. S pomočjo zapadnih zaveznikov je še nekako šlo, tudi so bile zaloge, vojaške in zasebne precej bogate, tako da se ni do leta 1917 pomanjkanja dosti občutilo. V začetku leta 1917 je pa bila Rusija že gospodarsko izčrpana in država je drvela z naglimi koraki v prepad. To, kar je v Avstro-ogrski dozorelo leto pozneje, je Rusija doživela prej zbog slabše organizacije in velikih korupcijskih afer, ki so bile tam med najodličnejšimi faktorji na dnevnem redu. Nastop boljševizma in meščanske vojne sta uničila še one majhne zaloge, ki so še ostale, in nenormalne razmere in negotovost odgnale tudi muhika proč od dela na polju — nastala je lakota.

Ko so boljševiki premagali vse nasprotnike in je bila vzpostavljena diktatura, so pričeli s praktičnim izvajanjem komunističnih načel. Smernica tedanje gospodarske politike je bila: razlastitev in ukinitve zasebne lastnine. Država prevzame ureditev proizvodnje in konsuma, gospodarsko socialno vprašanje se da na ta način takoj rešiti. Toda ta gospodarska politika je pokazala tako katastrofalne posledice, da je Lenin spoznal veliko zmoto in v letu 1911 je prišla „nep“ (nova ekonomičeska politika). Državne tvornice so se združile v truste. Tvornice so ostale še vedno državna lastnina, toda gospodarstvo se je vodilo po kapitalističnih načelih. Otvorile so se zopet banke, na novo so se ustanovile borze itd., vse to v podporo industrije in trgovine. Rusija je začela ponujati inozemskim kapitalistom koncesije. Proti tem smernicam je vstala močna opozicija, ki ji je načeloval Trocki. Novi korak boljševiške večine so mnogi komunisti smatrali za konec komunizma. Toda vladna večina je premagala to opozicijo in Trocki je romal na Kavkaz v prognanstvo.

Inozemski kapitali so se obotavljali sprejeti ruske ponudbe. V Rusiji so vladale še negotove razmere, dalje je mnenje zapadlih merodajnih krogov smatralo boljševiško vladno še vedno za nestalno, skratka Rusija ni dobila denarja iz inozemstva. To je bil od ene strani sicer hud udarec za zastopnike nove gospodarske politike, vendar je to rodilo dobre sadove. Z letom 1924 se začne nova tretja razvojna doba zadrugištva. Boj proti kapitalu se ima izvajati na zadrugiški podlagi. Tudi tu so se pokazale velike težave. Trusti so prejeli ukaz, da morajo dati zadrugam in konsumom blago na upanje, v inozemstvu pa se mora prodajati samo proti gotovemu plačilu. Ker niso mogle zadrug vedno izpolniti svojih obveznosti, so trusti začeli pešati, prišli so v finančne težkoče. Posledica je

bila zatvoritev podjetij in nezaposlenost. Podpore nezaposlenim so dosegle tako višino, da jih država ni mogla več prenašati. Boj proti brezposelnosti se je začel s tem, da so postali trusti še bolj „kapitalistični“. Vodstvo je smelo odpuščati nekvificirane delavce. Tudi so se krediti zadrugam ostavili in so prišle zadrug v krizo. Zadrugištvo je pač institucija, ki se ne da čez noč inprovizirati. Treba je zato umevanja v narodu in potrebni so tudi dobri strokovnjaki, s katerimi ni Rusija v zadnjem času razpolagala v zadostnem številu. Kljub vsem mizerijam pa je v gospodarskem razvoju povojne Rusije vendar ugotoviti znaten napredek. Ako nahajamo tam danes še vedno pomanjkanje, je treba pomisliti, da je vojna in revolucija zanesla velik preokret tudi v mentaliteto ruskih mas. Ruski proletarijat ima danes mnogo večje zahteve po udobnosti in konsumu je zato vedno večji. Angleški strokovnjaki, ki so v zadnjem času proučevali gospodarske razmere v Rusiji, so priobčili v angleških listih o bodočem razvoju ruskih gospodarskih razmer prav optimistična poročila.

(Op. ured. Tako opisujejo gospodarski položaj v Rusiji gospodarski listi naših kapitalističnih krogov).

Društveni vestnik.

Strnišče. Podružnica Osrednjega društva lesnih delavcev v Strnišču je imela dne 14. februarja t. l. svoj občni zbor. Dnevni red je bil običajen. Po čitanju zapisnika zadnjega občnega zbora in podanih poročilih funkcionarjev, ki so bila vzeta na znanje, so sledile volitve novega odbora in so bili izvoljeni sledeči sodrugi in sicer: Juršič Ferdinand, predsednik; Pečnik Mihael, predsednikov namestnik; Adamič Franc, blagajnik; Kojc Mihael in Civha Franc, odbornika. Končno sta kot preglednika bila izvoljena sodruga Raber Alojzij in Mathans Alojzij.

Na to je sledil razgovor o domačih zadevah, nakar je bil občni zbor zaključen.

Iz tajništva.

Sodrugi funkcionarji, pozor! Večkrat se dogaja, da se pri podružnicah zglašajo ljudi in zahtevajo, da se jim izplača potna ali kaka druga podpora, čeprav nimajo pri sebi nobenih društvenih dokumentov. Sodrugi funkcionarji se nujno opozarjajo, da je v vsakem pogledu merodajen edinole pravilnik o podporah, katerega se pod nobenim pogojem prekoračiti ne sme.

Prosveta.

Sodrugom lesnim delavcem naznanjamo, da izhaja v Ljubljani „Ženski list“, ki ga izdaja „Zveza delavskih žen in deklet“. Potrebno bi bilo, da vsak delavec svojo ženo odnosno hčer za ta list zainteresira, ga naroči in tako pomaga širiti horicont pojmovanja delavskega pokreta naših žena in deklet. Enkrat za vselej si bo treba zapomniti, da je žena, ki o delavskem pokretu nima nobenega pojma, prava zavora vsemu napredku in uspehu. V mnogem oziru nosijo ravno delavske žene največjo krivdo na tem, da delavske, razredne, strokovne, politične, gospodarske in kulturne organizacije ne napredujejo in se ne razvijajo tako, kakor to potreba narekuje, ker v svoji nezavednosti svoje može od pokreta celo odvajajo. Jasno je, da brez močnih organizacij, zlasti strokovnih, delavstvo v Sloveniji in Jugoslaviji ne bo prišlo nikamor. Pridobiti je torej za delavski razredni pokret potrebno tudi delavsko ženo. To tem bolj, ker meščanske stranke — klerikalna in demokratska — z vsemi sredstvi delujejo, da bi s svojimi nacionalnimi farbarijami in klerikalnim jezuitizmom vjele v svoje mreže ravno delavske žene in potom njih definitivno vpregle v svoj kapitalistični jarem ves delavski razred. Ako hočemo, da postane naša delavska žena naša sobojevnica v čimdalje hujših socialnih in razrednih borbah, jo moramo napopreje duševno prikleniti na se. Glavno sredstvo in predpogoj za doseg tega namena pa je, da ji damo v roke čtivo, list, ki se kot propovednik bori za interese delavskega razreda. Tak list je „Ženski list“. „Ženski list“ izhaja enkrat na mesec in znaša naročnina nanj za celo leto 12 Din. Naroča se v Ljubljani, Cesta na gorenjsko železnico šte. 10. Naročajte ga!

Lastnik in izdajatelj „Osrednje društvo lesnih delavcev“ v Ljubljani. Odgovorni urednik Kavčič Tomaž. — Tiskarna J. Pavliček, Kočevje.